

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3387/2022. (X. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kgyk.VII.39.086/2022/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Borbély Andrea ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Kgyk VII.39.086/2022/8. számú ítélete ellen, mivel álláspontja szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2022. január 19-én bejelentést tett Budapest Rendőr-főkapitányságánál gyűlés megtartására irányulóan. A gyűlés időpontjául a 2022. február 12. 14 – 18 óra közötti időintervallumot jelölte meg, helyszínéként pedig a Budapest XII. kerület, Csaba utca 5. Városmajori Jézus Szíve templom – Árkay Aladár sétány – Városmajor Tábori vadászok I. világháborús emlékmű útvonalat. A gyűlés céljaként kegyeleti megemlékezést nevezett meg. A gyülekezési hatóság 2022. január 20-án egyeztető tárgyalást tartott, melyről jegyzőkönyv készült. Az egyeztető tárgyalás során az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy rendezvényük nem hozható összefüggésbe a Légió Hungária szervezet oldalán meghirdetett, szintén 2022. február 12-én tartandó „Becsület Napja” eseménnyel. Budapest Rendőrfőkapitánya – a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 14. §-ára hivatkozással – gyülekezési hatósági jogkörében eljárva megtiltotta az indítványozó számára gyűlés megtartását. A gyülekezési hatóság a határozatában arra hivatkozott, hogy a bejelentett gyűlés egyértelműen összefüggésbe hozható az ún. „Becsület Napja” eseménnyel, mely a magyarországi szélsőjobboldal egyik legnagyobb éves eseménye. A „Becsület Napja” vagy „Kitörés Napja” esemény az 1945. február 11-én, a budapesti csatával hozható összefüggésbe, mely során a budai várnegyedben körülzárt német-magyar csapatok összehangolt támadást indítottak a német arcvonal elérésére. A gyülekezési hatóság kifejtette, hogy a nemzetiszocialista nézeteket valló csoportok nem közvetlen, hanem asszociatív módon fogalmazzák meg a megtartani kívánt rendezvényeik célját. A gyülekezési hatóság rávilágított arra is, hogy fennáll annak a közvetlen veszélye, hogy a gyűlés a köznyugalom megzavarására alkalmas módon fog történni, a nemzetiszocialista diktatúra által elkövetett bűnök igazolni törekvésével és más, a külső szemlélőben félelmet, riadalmat keltő módon (pl. elhangzó beszédek tartalma, zenei betétek stb.). A „Becsület Napja” és a tervezett rendezvény között egy nap különbség van, amely szintén megalapozhatja a két esemény összefüggésbe hozását.
- [3] 1.2. Az indítványozó a gyülekezési hatóság által hozott döntés ellen jogorvoslattal élt a Kúriánál, melyben kérte az alperes határozatának hatályon kívül helyezését. A felülvizsgálati kérelemben az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére, valamint a Gytv. több rendelkezésének, továbbá az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) számos rendelkezésének a sérelmére. Felülvizsgálati kérelmében kifejtette, hogy a hatóság a békés gyülekezéshez való jogát a szükséges és arányos mértéket meghaladóan korlátozta. Álláspontja szerint nem történt megfelelő bizonyítási eljárás, a hatóság nem tett eleget tényállás tisztázási kötelezettségének, így a Gytv. 14. § a) és b) pontjában meghatározott feltételek fennállásának vizsgálatát sem végezte el, csak azt vizsgálta, hogy a bejelentett rendezvény kapcsolódik-e a „Becsület Napja” eseményhez vagy sem. Az indítványozó szerint megalapozottan nem lehet következtetni a közvetlen veszély fennállására a gyűlés kapcsán, még akkor se, ha önmagában szélsőjobboldali eseményről van szó. Az indítványozó szerint nem köztudomású az sem, hogy a „Becsület Napja” szélsőjobboldali esemény volna. Véleménye szerint

a hatóság a véleménynyilvánítás szabadságát is korlátozta a bizonyítatlan feltételezésekre alapított döntésével, mivel ezen alapjog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi.

- [4] Az alperes védiratában a kereset elutasítását és perköltség megtérítését kérte. Álláspontja szerint a hatóság döntése megalapozott, jogszerű, kellően alapos indokolást tartalmaz. A két rendezvény összekapcsolódása kapcsán kifejtette, hogy az indítványozó tagadta az események egyezését, azonban nem tudta bizonyítani, miért van nagymértékű azonosság a két esemény között. A hatóság szerint a rendezvény megtiltása – a Gytv. 14. § alapján – egyértelmű és elkerülhetetlen volt.
- [5] A Kúria a keresetet elutasította. Ítéletében mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy az ügy alapjogi háttérét kell elsősorban megvizsgálni. Álláspontja szerint az alapjogi probléma megoldása túlmutat az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében meghatározott szükségességi-arányossági teszten, mivel az csak abban az esetben merülhet fel, ha az indítványozó a Gytv. és az Alaptörvény összhangjának vizsgálatát kérné. Ezt azonban nem tette meg az indítványozó és a Kúria eljáró tanácsa sem látta ebben a kérdésben az Alkotmánybírósághoz fordulás indokoltságát. Abban az esetben, ha a hatóság a Gytv. 13. §-ra alapozta volna a határozatát, a szükségességi-arányossági teszt elvégzése elkerülhetetlen lett volna, a hatóság azonban a Gytv. 14. §-ra hivatkozással tiltotta meg a gyűlés megtartását. Mivel a Gytv. 14. § nem versengő alapjogi helyzetet szabályoz, hanem feltételeket határoz meg, így azok fennállását kell ilyenkor vizsgálnia a hatóságnak, nem mérlegelheti azonban a megtiltás alapjogi háttérét. Ezek alapján a Kúria megállapította, hogy a Gytv. 14. §-a nem vonható az Alaptörvény VIII. cikkében megfogalmazott békés gyülekezéshez való jog védelmi körébe. A hatóság ebben a tekintetben helyesen látta el feladatát, mivel csak a Gytv. 14. § a) és b) pontokban meghatározott feltételeket fennállását vizsgálta. E tekintetben ítéletében a Kúria az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése alapján vizsgálta és értelmezte a Gytv. 14. §-át is, külön kitérve a Gytv. 14. § a) pontjában, a gyűlés időpontja és helyszíne tekintetében megjelenő „emlékeztet” szó értelmezésére is. A Kúria szerint nem merült fel az Ákr. sérelme sem, hiszen a hatóság döntéseit bizonyítékokkal alátámasztotta és szükséges és elégséges mértékben meg is indokolta. A gyűléssel kapcsolatban felmerült közvetlen veszély kapcsán a Kúria kifejtette, hogy a „Becsület Napja” eseménnyel való azonossága miatt felmerülhet az a probléma is, miszerint olyan személyek csatlakoznak a gyűléshez, akik magatartása miatt egy nem tiltott gyűlés tiltottá válhat. A szabad véleménynyilvánítás kapcsán pedig rámutatott a Kúria arra is, hogy mivel a bejelentett gyűlés tiltott célja igazolt, így nem vonható az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében meghatározott alapjog védelmi körébe sem.
- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Kúria ítéletét.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében meghatározott szükséges és arányos mértékben való alapjog-korlátozás a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. Ebből fakad a bíróságoknak az a kötelezettsége, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, az érintett alapjog korlátozását a szükséges és arányos mértékre kell szorítaniuk. A Gytv. 14. §-a kapcsán az indítványozó kiemelte, hogy az érintett szakaszban meghatározott feltételek konjunktívák, tehát csak abban az esetben tiltható meg egy gyűlés, ha mindkét feltétel együttesen érvényesül, jelen esetben a nemzetiszocialista vagy kommunista diktatúra áldozataira emlékeztető helyszín és időpont, valamint a köznyugalom megzavarásának veszélye. A hatóságnak a bejelentéskor rendelkezésre álló körülmények alapján kellett volna döntenie, azonban nem tett eleget a tényállás felderítési és bizonyítási kötelezettségének. A hatóság indokolásában – az indítványozó szerint – figyelmen kívül hagyta a szóbeli egyeztetésen elhangzottakat, a nyilatkozat tartalmától eltérő, azzal ellenkező állításokat tett, és ezeket nem bizonyította.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés sérelme kapcsán hivatkozott az Alkotmánybíróság 25/2014. (VII. 7.) AB határozatára is, miszerint a jogorvoslathoz való jog érvényesüléséhez az Alaptörvény megköveteli, hogy érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni, illetve a jogvédelem hatékony legyen. A jogorvoslat legfőbb eleme a jogorvoslás lehetősége, azaz a jogorvoslatot végző szervnek érdemben meg kell vizsgálnia a jogorvoslati kérelemben foglaltakat. E körben a Kúria – az indítványozó álláspontja szerint – nem tett eleget a kereseti kérelemben foglalt érdemi vizsgálatának. Hivatkozott az indítványozó a Fővárosi Törvényszék azonos kérdésben hozott döntéseire is, melyek kapcsán kifejtette, hogy ezek az ítéletek nem vonnak kapcsolatot a „Becsület Napja” és a Gytv. 14. §-ban foglalt feltételek között. A Fővárosi Törvényszék egy az indítványozó által hivatkozott ítélete rögzíti, hogy nem elég a hipotetikus feltételezés pusztá állítása ahhoz, hogy a Gytv. 14. § b) pontba foglalt fel-

tételt, vagyis a közvetlen veszélyt megállapítsa. Az indítványozó szerint a Gytv. 14. § *b)* pontban meghatározott feltétel, a köznyugalom megzavarására alkalmasság vizsgálata és bizonyítása a döntés meghozatalakor teljesen elmaradt, így a Gytv. 14. §-beli megtiltási ok sem értékelhető.

- [9] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [11] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben a bíróságra érkezett, amelyet továbbítottak az Alkotmánybíróság részére.
- [13] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás felperese nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [14] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésére a sérelmére hivatkozott, így ennek a feltételnek az indítvány eleget tesz.
- [15] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére is. Az indítvány ezen részével összefüggésben megállapítható azonban, hogy az indítványozónak a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét állító érvelése kizárólag az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének vélt sérelmére vonatkozik, önálló jogi érvelést azonban nem tartalmaz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére vonatkozóan. Ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében tehát az indítványozó nem indokolta meg alapjogi sérelmének fennállását, ebből következően – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indítvány e tekintetben érdemben nem vizsgálható, mivel az indokolás hiánya [lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [16] 2.4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére is. Ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a)* pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c)* pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* pont].
- [17] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele azonban, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [18] Az indítványozó az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy véleménye szerint a Kúria tévesen értelmezte az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése alapján a Gytv. 14. §-át, nem végezte el a szükségességi-arányossági tesztet, és ezáltal téves következtetésre jutott az ügyében.
- [19] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését érintő része tekintetében az alábbiakat tartja szükségesnek megjegyezni. A Kúria az irányadó alkotmánybírói gyakorlatot figyelembe véve, kellő alaposággal elemezte az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének és a Gytv. 14. §-ának a kapcsolatát, és ez alapján az Alaptörvénnyel összhangban állóan értelmezte a Gytv. 14. § a) pontját, különösen a gyűlés időpontja és helyszíne tekintetében az „emlékeztet” szó jelentését. Emellett az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban mutatott rá, hogy a gyűlés megtiltása összhangban áll-e a Gytv. 14. §-ával.
- [20] Mindezek alapján megállapítható, hogy a kúriai ítélet az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányellenesség kételyét (mivel a Kúria figyelembe vette az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, és azt megfelelő módon és mélységben elemezte döntése meghozatala során), és olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amelynek tisztázását a kúriai ítélettel szemben vagy azzal párhuzamosan az Alkotmánybíróság indokoltnak tartana. Az alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.
- [21] Az alkotmányjogi panasz a kúriai ítélet Alaptörvény-ellenességét a jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozással is állította, mivel álláspontja szerint, hogy a Kúria nem vizsgálta meg érdemben az indítványozó keresetét.
- [22] Az Alkotmánybíróság megerősíti azt az álláspontját, miszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmából nem következik, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek minden körülmények között helyt kellene adnia a kérelemnek, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják {lásd pl. 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [16]; továbbá 12/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria egyértelműen lefolytatta a jogorvoslati eljárást, érdemben vizsgálta az ügyet, azonban azzal, hogy az indítványozó kereseti kérelmének nem adott helyt, nem sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését. A Kúria ítélete az Alaptörvényt és a szakjogi jogszabályokat, vagyis a Gytv. 14. §-át és az Ákr. rendelkezéseit értelmezte, és ezek alapján ítéletét megfelelő indokolással támasztotta alá döntését.
- [24] Mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében is megállapítható, hogy nem áll fenn bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség (mivel a Kúria – egybe vetve az Alaptörvény és a szakjogi jogszabályok rendelkezéseit – kellően alapos és megindokolt döntést hozott), vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, ezért az indítvány e tekintetben sem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti szempontoknak.
- [25] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/890/2022.

